

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. Код: ВВ.4.1, спеціальність 263 «Цивільна безпека».

2. Назва: Технічна механіка рідини і газу.

3. Тип: вибіркова.

4. Рівень вищої освіти: I (бакалавр) .

5. Рік навчання, коли пропонується дисципліна: 4.

6. Семестр, коли вивчається дисципліна: 7.

7. Кількість встановлених кредитів ЄКТС: 4

8. Прізвище, ініціали лектора/лекторів, науковий ступінь, посада: Токар Людмила Олександрівна, к.т.н., доцент.

9. Результати навчання: після вивчення дисципліни студент повинен:

- **знати:** основні фізико-механічні характеристики рідини і газу; основні поняття та розрахункові залежності для гідравлічних розрахунків технічних систем; моделі потоків рідини та газів; довідкову літературу з питань, які вивчаються.

- **вміти:** розв'язувати завдання пов'язані із визначенням тиску і сили тиску рідин і газів на поверхні технічних систем, їх елементів і вміти аналізувати результати; визначати параметри та гідравлічні елементи живого перерізу потоку у напірних системах при усталеному русі; користуватися довідниковою літературою.

10. Форми організації занять: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота, контрольні заходи.

11. Дисципліни, що передують вивченню зазначеної дисципліни: «Вища математика», «Фізика».

12. Зміст курсу:

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ГІДРОСТАТИКА

Тема 1. Фізичні властивості та сили в рідкому і газоподібному середовищі

Тема 2. Статика рідини і газу

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ГІДРОДИНАМІКА

Тема 3. Основні поняття динаміки рідини і газу

Тема 4. Основні рівняння динаміки рідини і газу

Тема 5. Гідравлічні опори

Тема 6. Розрахунок трубопроводів

Тема 7. Витікання з отворів і насадків при усталеному русі

Тема 8. Гідравлічний удар

13. Рекомендовані навчальні видання:

1. Науменко І.І. Технічна механіка рідини і газу: підручник. Рівне: НУВГП, 2009. 376 с.

2. Константинов Ю.М., Гіжа О.О. Технічна механіка рідини і газу: підручник. Київ: "Вища школа", 2002. 277 с.: іл.

3. Луценко В.В. Технічна механіка рідини і газу: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2008. 128 с.

4. Рогалевич Ю.П. Гідравліка: підручник. Київ: Вища школа, 2010. 255 с.: іл.

5. Справочник по гидравлике/ под ред. В.А. Большакова. 2-е изд. Киев: Высшая школа, 1984. 343с.: ил.

14. Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання:

22 год. лекцій, 20 год. практичних занять, 78 год. самостійної роботи. Разом – 120 год.

Методи: інтерактивні (ілюстративні) лекції, елементи проблемної лекції, практичні завдання, індивідуальні завдання, використання мультимедійних засобів.

15. Форми та критерії оцінювання:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль: залік в кінці 7-го семестру.

Поточний контроль (100 балів): тестування, письмовий контроль, практичні завдання.

16. Мова викладання: українська.

DESCRIPTION OF EDUCATIONAL DISCIPLINE

1. Code: *BB.4.1, field of study 263 "Civil Security".*

2. Title: *Technical mechanics of liquid and gas.*

3. Type: *elective.*

4. Higher education level: *I (Bachelor)*

5. Year of study, when the discipline is offered: *4*

6. Semester when the discipline is studied: *7*

7. Number of established ECTS credits: *4*

8. Surname, initials of the lecturer / lecturers, scientific degree, position: *Tokar Liudmyla, Ph.D., Associate Professor*

9. Results of studies: *after studying the discipline student must:*

-know: basic physical and mechanical characteristics of the liquid and gas; basic concepts and calculation dependences for hydraulic calculations of technical systems; models of flows of liquids and gases; reference literature on the issues being studied.

-be able to: to solve problems connected with the definition of pressure and pressure forces of liquids and gases on the surface of technical systems, their elements and be able to analyze the results; to determine the parameters and hydraulic elements of the live section of the flow in pressure systems with steady motion; use the reference literature.

10. Form so for ganizing classes: *study lessons, independent work, control activities*

11. Disciplines preceding the study of the specified discipline: *«Higher mathematics», «Physics».*

12. Course contents:

CONTENT MODULE 1. HYDROSTAUTICS

Theme 1. Physical properties and forces in liquid and gaseous media

Theme 2. Static of liquid and gas

CONTENT MODULE 2. HYDRODYNAMICS

Theme 3. Basic concepts of the dynamics of liquid and gas

Theme 4. Basic equations of dynamics of liquid and gas

Theme 5. Hydraulic supports

Theme 6. Calculation of pipelines

Theme 7. Leakage from holes and nozzles with steady motion

Theme 8. Hydraulic impact

13. Recommended educational editions:

1. Naumenko I.I. Technical mechanics of liquid and gas: a textbook. Rivne: NUVGP, 2009. 376 p.

2. Konstantinov Yu.M., Giza O.O. Technical mechanics of liquid and gas: a textbook. Kyiv: "Higher school", 2002. 277 pp. : il.

3. Lutsenko V.V. Technical mechanics of liquid and gas: teach. manual Rivne: NUVGP, 2008. 128 p.

4. Rogalevich Yu.P. Hydraulics: a textbook. Kyiv: Higher school, 2010. 255 pp. : il.

5. Handbook on Hydraulics / ed. VA Bolshakov 2nd ed. Kiev: Higher school, 1984. 343c .

14. Planned types of educational activities and teaching methods:

22 hours of lectures, 20 hours of practical classes, 78 hours of independent work. Together - 120 hours

Methods: interactive (illustrative) lectures, elements of problem lecture, practical tasks, individual tasks, use of multimedia.

15. Forms and assessment criteria:

The evaluation is carried out on a 100-point scale. Final control: assessment at the end of the 7th semester.

Current control (100 points): testing, written control, practical tasks.

16. Language of teaching: *ukrainian.*

The Head of the
Hydraulic Engineering & Hydraulic Department
Ph.D., Associate Professor

L. Shunkaruk